

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Delningsekonomi på användarnas villkor (SOU 2017:26) DNR FI 2017/01645KO

Riksorganisationen Hela Sverige ska leva har tagit del av utredningen ”Delningsekonomi på användarnas villkor”, SOU 2017:26 och vill framföra följande synpunkter.

Vi välkomnar regeringens uppdrag till utredarna. Utredningen skulle göra en beskrivande kartläggning av olika modeller som möjliggör eller underlättar transaktioner där privatpersoner använder sig av delningsekonomi. Den skulle också gå igenom användarnas roller och rättsliga ställning, bedöma behov av åtgärder och utreda om befintlig lagstiftning är tillräcklig.

Vi uppskattar att vi som organisation fick nominera en ledamot i den expertgrupp som kunde följa och bidra till utredningens resultat.

Utredningen lägger ett stort fokus på staden som centrum för delningsekonomi, men det är positivt att den konstaterar att delande är något naturligt och inte ett nytt fenomen.

Idéburen sektor är en viktig arena för delningsekonomi. Mycket av ”prototypandet” och testandet pågår där, men det är svårt att synliggöra då mycket utförs i lösa nätverk, som ofta är en reaktion på mer formella associationsformer. Det sker ofta för att lösa en specifik utmaning eller möta ett tydligt behov men utan att aktiviteten ses som en del av en formell tendens, som ”delningsekonomi”. På grund av detta blir det också omöjligt att kvantifiera fenomenet och beteendet delande. Dessutom blir det en balans mellan att möjliggöra och synliggöra, utan att öka administrationen för de inblandade.

Utredningen har tittat på befintliga strukturer och de medel som finns inom projektvärlden för att utveckla lokala initiativ ytterligare. Trots att det finns riktade medel för social innovation, lokal utveckling och hållbar utveckling, så vet vi utifrån praktisk erfarenhet att dessa pengar är svåra att få del av för mindre idéburna organisationer. De riktar sig till formella organisationer vilket utesluter en stor del av de informella nätverk som finns. Det finns också en diskrepans mellan de organisationer som man för fram, som Almi och Vinnova, och den sektor som vi ser som pionjärer och som går främst vad gäller nya tjänster och utveckling efter samhällsbehov: den idéburna sektorn.

När det gäller stöd till innovationer och utveckling av delningsekonomi ser vi att de stöd som finns är anpassade efter stöd till företagare och aktörer av annan storlek. Det finns en

problematik i att det finns medel som ska främja innovation, men som inte är utformat för det. Projektstöd kräver en organiserad mottagare som på förhand kan redovisa vad som kommer att hända, vilket man kanske kan bli men inte är. De allra flesta idéburna försöker initialt att få ihop finansiering via olika typer av crowdfunding eller ”bootstrapping”.

Det finns innovationscheckar som Almi och Coompanion delar ut, men de får bara finansiera externa köp av tjänster. Befintligt offentligt finansiellt stöd och behoven hos aktörer inom delningsekonomin är inte så enkelt att matcha, då stödstrukturen inte är ämnad att ge finansiering i ett verkligt tidigt skede eller i helt omogna branscher.

Risken för ”projektifiering” är också överhängande, varför många undviker projektmedel. Att värdera det sociala kapitalet eller det sociala kitt som möjliggör och avgör mognaden lokalt för användandet av en tjänst är svårt och kunskapen finns inte inom befintlig stödstruktur. Trots att de anser sig finansiera social innovation brett blir det ändå så att de finansierar mer konventionell innovation som till exempel teknikutveckling.

Däremot finns det medel för bildandet av en branschorganisation till exempel, eller andra typer av generellt stöd, men för själva initiativet så är befintlig struktur felriktad.

Om en positiv och hållbar utveckling av delningsekonomin ska främjas borde program utvecklas där företag och organisationer kan söka stöd för innovationer och utveckling av delningsekonomin lokalt, nationellt och internationellt.

Utvecklingsprojekten kan ske i samverkan med kommuner, regioner, forskningsinstitutioner eller andra samhällsaktörer. Det kan också handla om information eller rådgivning till aktörer, vilket framförallt Almi arbetar med. Det är en form av stöd som de delningsekonomiska aktörerna efterfrågat vid utredningens överläggningar med dem.

Coompanion är en mer naturlig rådgivningsaktör för denna typ av ekonomi. Det finns flera regionala plattformar för social innovation som ägs av idéburen sektor och som möter många av de initiativ som har en tydlig social karaktär. Många studieförbund, Coompanion och större idéburna organisationer är de som tidigast möter och främjar bärkraften i de initiativ som kommer fram. Ur ett offentligt perspektiv är det viktigt att tydliggöra sin roll för främjandet. Planeringsarbetet behöver ge utrymme åt andra aktörer som man samverkar med, även om man äger initiativen själva. Detta för att kunna bygga ett långsiktigt ägarskap.

Staffan Nilsson, ordförande Hela Sverige ska leva

Åse Classon, ordförande Hela Sverige ska leva